

BP Oud-IJsselmonde

Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan

Projectcode

20140003

Datum

29 juli 2014

Versie

V. 1

Opdrachtgever

D. Harteveld (Bureau
bestemmingsplannen)

Paraaf Opdrachtgever:**Opsteller**

drs. O. van Velthuisen

Paraaf Opsteller:**Collegiale toets**

drs. M. Meijer

Paraaf toetsers:

Samenvatting

Voor het gebied "Oud-IJsselmonde" wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Het bestemmingsplan is grotendeels conserverend en bevat slechts beperkt nieuwe ontwikkelingen. Voor dit bestemmingsplangebied is alleen de flora- en faunawet relevant. Binnen dit plangebied is in het verleden geen gericht onderzoek uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet (althans, niet bij de gemeente bekend). Ook bij ruimtelijke ingrepen die plaats vinden binnen bestaande bestemmingen (zoals het slopen of verbouwen van gebouwen, werkzaamheden in of aan waterlopen of de oevers daarvan of rooiwerkzaamheden) is voorafgaand aan de werkzaamheden een onderzoek in het kader van de flora- en faunawet verplicht.

Vanuit de Natuurdatabase van de Gemeente Rotterdam zijn slecht enkele waarnemingen binnen het plangebied bekend. Het betreft 1 strikt beschermde soort, te weten de vaatplant 'Spindotterbloem'. De ontwikkelingen in het bestemmingsplan hebben geen invloed op deze soort. Daarnaast zijn er enkele waarnemingen van aandachtsoorten (rode lijst) bekend te weten o.a. de vaatplant Aardaker en Argusvlinder. De beperkte hoeveelheid waarnemingen wil niet zeggen dat het plangebied niet geschikt is voor beschermde soorten. Er is gewoonweg te weinig onderzoek gedaan. Op basis van de aanwezige bebouwing, groen en water zijn de volgende strikt beschermde soorten zeker niet uit te sluiten: huismus, gierzwaluw, vleermuizen.

In het plangebied zijn twee duidelijke kerngebieden benoemd in de Rotterdamse Natuurkaart (vastgesteld door college van B & W per 18 maart 2014). Het betreft het groengebied achter de kerk en de bosopstand op het talud van de snelweg gelegen binnen het plangebied. Deze locaties zijn ecologisch waardevol resp. door combinatie van water en groen (bij de kerk) en de dichtheid van de bosopstand (talud snelweg). Dit maakt het geschikt voor diverse soorten zoals vleermuizen en broedvogels. De Nieuwe Maas maakt deel uit van de EHS en vormt een verbindingzone van nationaal belang. De ontwikkelingen in het bestemmingsplan hebben hier echter geen invloed op.

Aangezien er nieuwbouw mogelijk gemaakt wordt, is het advies om op lager gelegen platte daken soortenrijke groene daken toe te passen en nieuwbouw geschikt te maken voor medebewoning door vleermuizen, huismus en gierzwaluw door toepassen van open stootvoegen, (inbouw)nestkasten/stenen of nestdakpannen. Deze maatregelen komen de biodiversiteit in het plangebied ten goede en dragen daarmee bij aan de Rotterdamse duurzaamheidsopgaven klimaatbestendigheid en vergroening.

De nieuw mogelijk gemaakte ontwikkelingen leveren naar verwachting geen conflicten op met de flora- en faunawet. Met inbegrip van bovenstaande is de conclusie dat het bestemmingsplan 'aanvaardbaar' is vanuit het oogpunt van de Flora- en Faunawet en andere kaders m.b.t. natuur.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Planbeschrijving	6
2.1	Plangebied	6
2.2	Huidig functioneren van het plangebied	7
2.3	Ontwikkellocaties	7
3.	Wetgeving en beleid	9
3.1	Het bestemmingsplan en natuurwetgeving	9
3.1.1	Relevantie voor dit bestemmingsplan	10
3.1.2	Aanbevelingen vanuit wetgevend kader	10
3.2	Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS)	11
3.3	De Rotterdamse Natuurkaart	11
3.4	Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie	11
4.	Beschrijving natuurwaarden in het plangebied	12
4.1	Algemeen	12
4.2	Eerder onderzoek	13
4.3	Natuurdatabase Rotterdam	13
4.3.1	Vogels	14
4.3.2	Vleermuizen	15
4.3.3	Planten	15
4.3.4	Kleine, grondgebonden zoogdieren	16
4.3.5	Vissen	16
4.3.6	Reptielen en amfibieën	17
4.3.7	Overige soortgroepen	17
4.4	Zorgplicht	17
4.5	Ecologische verbindingen	17
4.5.1	Verbindingen binnen het plangebied	17
4.5.2	Aansluiting op PEHS en andere ecologische verbindingzones/gebieden (natuurkaart)	18
5.	Gevolgen voor flora- en fauna	19

5.1	Analyse aanvaardbaarheid	19
5.1.1	Pastorie	19
5.1.2	De bebouwing ten oosten van het Kerkplein	19
5.1.3	Ruimere bestemmingen	19
5.1.4	Waterside 2	19
5.1.5	Oud IJsselmondse Hoofd	19
5.1.6	Overige ontwikkelingen	19
6.	Kansen door de ontwikkelingen	20
6.1	Duurzaamheid	20
7.	Conclusies en aanbevelingen	21
	Literatuurlijst	22

1. Inleiding

Voor het bestemmingsplangebied “Oud-IJsselmonde” te Rotterdam wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Het plangebied is gelegen in gebied IJsselmonde, grenzend aan de Nieuwe Maas.

Het vorige bestemmingsplan voor Oud-IJsselmonde was een gedetailleerd plan en kende enkele globale bestemmingen en enkele uit te werken bestemmingen. Inmiddels zijn de uit te werken bestemmingen uitgewerkt en ontwikkeld (*bron: startnotitie Oud-IJsselmonde*). De andere twee bestemmingsplannen zijn meer gedetailleerd en kunnen vrijwel ongewijzigd overgenomen worden. Het nieuwe bestemmingsplan is daardoor meer gedetailleerd dan het vorige plan. Het nieuwe plan legt de huidige planologische situatie vast, maar biedt daarbij enige flexibiliteit om in te kunnen spelen op een mogelijk veranderende behoefte op termijn.

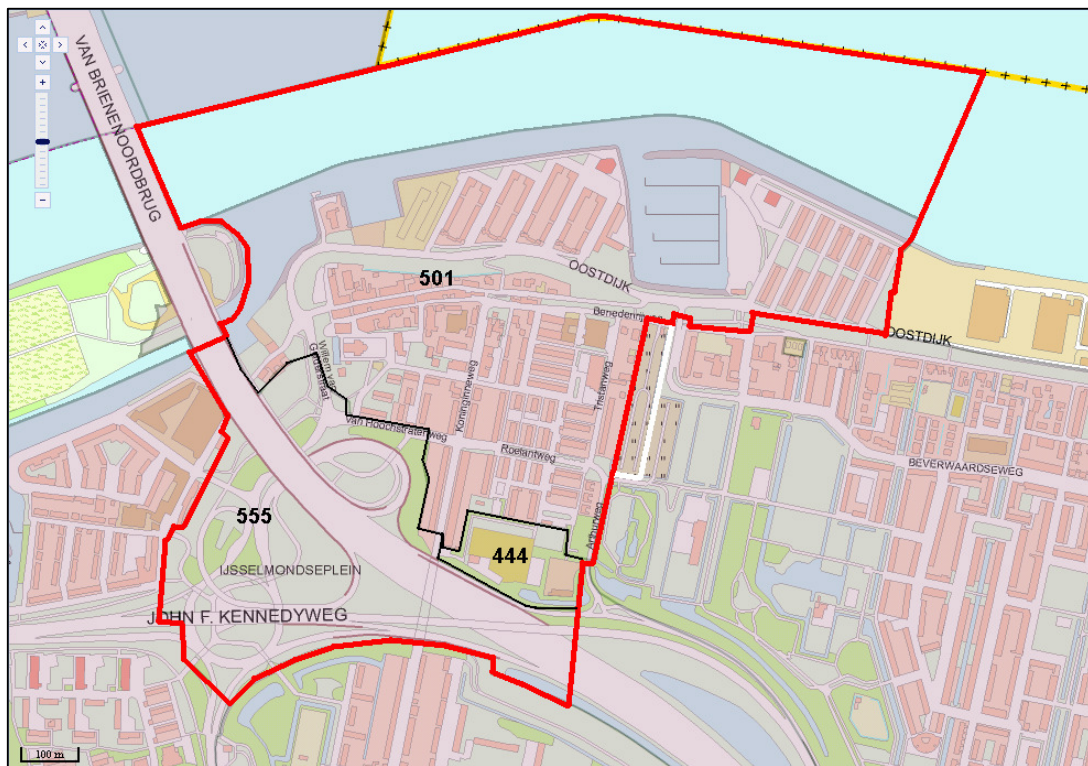
In een bestemmingsplan worden de beschermde natuurwaarden planologisch-juridisch veiliggesteld. Een nieuw opgesteld bestemmingsplan of een wijziging of actualisatie van een bestaand bestemmingsplan dient getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren (aanvaardbaarheidstoets). Het onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen welke natuurwaarden in de huidige situatie binnen het beoogde bestemmingsplan aanwezig zijn en potentiële conflicten die kunnen optreden bij toekomstige ontwikkelingen. Het betreft hier de:

- Juridische kaders: Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet.
- Beleidskaders: Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) en Rotterdamse Natuurkaart.

2. Planbeschrijving

2.1 Plangebied

Het plangebied is gelegen in de deelgemeente IJsselmonde, tussen de gemeentegrens halverwege de Nieuwe Maas, de Finnjolstraat, de Oostdijk, de Arthurweg en de John F. Kennedyweg. Het omvat het woongebied van Oud-IJsselmonde, inclusief de passantenhaven en de nieuwere woonbuurten aan beide zijden van die haven en inclusief het IJsselmondseplein met de op- en afritten van de A16. De begrenzing van het plangebied DIJKZIGT is met een blauw lijn weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Bestemmingsplangebied "Oud-IJsselmonde"

De doelstelling van het bestemmingsplan is om eind 2015 een vastgesteld bestemmingsplan voor het gebied "Oud-IJsselmonde" te hebben, waarin de kaders voor de gewenste ruimtelijke situatie en de mogelijke ontwikkelingen wettelijk zijn verankerd. Het faciliteren, uitwerken en verankeren van het ruimtelijk beleid uit de Stadsvisie en het masterplan voor het gebied in een bestemmingsplan voor het gebied. Een actueel bestemmingsplan als basis voor gewenste ruimtelijke ontwikkelingen. Hieronder valt ook de vigerende natuurwetgeving, zoals Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet.

2.2 Huidig functioneren van het plangebied

Kenmerkend voor het plangebied is dat een gedeelte van de Nieuwe Maas hierbinnen valt, alsmede het knooppunt IJsselmondeplein. Daarnaast grenst het direct aan de Van Brienoordbrug. Binnen het plangebied is, naast het knooppunt, ook de drukke verkeersader John F. Kennedyweg gelegen.

Grofweg zou kunnen worden gesproken van drie gebieden met verschillende functies.

- Het gebied rond het Knooppunt IJsselmondeplein. Hierbinnen zijn voornamelijk wegen aanwezig met daartussen delen vlakgazon en bosplantsoen;
- Het gebied Koninginneweg/Roelantweg. Dit gebied heeft als functie overwegend wonen. De bebouwingsdichtheid is relatief hoog. Wel is er veel groen aanwezig in de vorm van binnentuinen en boomsingels langs wegen. Verspreid door het gebied zijn winkels en bedrijven aanwezig. Aan de zuidkant, grenzend aan de snelweg is een onbebouwd terrein gelegen (omzoomd door bosplantsoen). Centraal gelegen in het gebied staat een kerk. Zuidelijk van deze kerk stond een pastorie die inmiddels gesloopt is. Vooral aan de oostzijde van de Bovenstraat is de bebouwingsdichtheid minder hoog, hier staan enkele grotere, vrijstaande huizen;
- Het gebied ten noorden van de Oostdijk. Dit gebied bestaat ook vrijwel geheel uit woongebied met eveneens een hoge bebouwingsdichtheid. Verder is hier een jachthaven gelegen. Er is minder groen aanwezig t.o.v. het gebied ten zuiden van de Oostdijk. De woningen zijn wel voorzien van tuinen, maar deze zijn vrij klein. Aan de westzijde is een braakliggend terrein gelegen, met tevens een (oude) haven.

2.3 Ontwikkellocaties

Dit bestemmingsplan is voor een groot deel een conserverend bestemmingsplan. De bestaande ruimtelijke situatie wordt vastgelegd in het nieuwe bestemmingsplan Oud-IJsselmonde. Lopende ontwikkelingen worden overgenomen uit het oude bestemmingsplan.

Concreet is er sprake van de volgende ontwikkelingen:

Pastorie

De pastorie die ten zuiden van de kerk aanwezig was is gesloopt, het terrein is thans braakliggend. Op dit terrein, dat is teruggegeven aan de Kerk, rust een private bouwplicht. Er zal op deze locatie opnieuw een pastorie worden gerealiseerd, dit betreft een combinatie van een dienstwoning en een maatschappelijke functie. Er is inmiddels een bouwvergunning verleend voor de nieuwe pastorie.

De bebouwing ten oosten van het Kerkplein

De bebouwing ten oosten van het Kerkplein zal conform de huidige situatie worden bestemd. Het kantoor en de horeca ten noorden van het Kerkplein heeft in het geldende bestemmingsplan een bedrijfsbestemming. Voor het nieuwe bestemmingsplan wordt gedacht aan een gemengde bestemming. Waarbij onderzocht zal worden of ook woningen op deze locatie mogelijk kunnen worden gemaakt.

Ruimere bestemmingen

De bovengenoemde locatie, de pastorie en panden aan vooral de Bovenstraat waar nu geen woningen aanwezig zijn zullen deze wel mogelijk worden gemaakt en als nieuwe geluidsgevoelige situaties worden onderzocht.

Waterside 2

De locatie Waterside II is thans een braakliggend terrein waarvoor in het geldende bestemmingsplan een uit te werken bestemming naar o.a. woningen is opgenomen. Op deze locatie is/was zware bodemverontreiniging aanwezig, maar dit wordt gesaneerd door het bedrijf Biosoil. Het handhaven van de uitwerkingsbevoegdheid betekent dat er in het kader van het nieuwe bestemmingsplan milieu-onderzoek moet worden gedaan naar de ontwikkelingen die hier mogelijk worden gemaakt. Omdat er nog geen concrete ontwikkelingen voor deze locatie bekend zijn zal de uitwerkingsbevoegdheid in het nieuwe bestemmingsplan worden vervangen door een wijzigingsbevoegdheid.

Oud IJsselmondse Hoofd

Voorgenomen wordt de woning en de tuin conform de huidige situatie te bestemmen en de bestemming verblijfsgebied te handhaven.

3. Wetgeving en beleid

Voordat een bestemmingsplan kan worden vastgesteld of daarin een wijzigingsbevoegdheid kan worden opgenomen is het van belang om vast te stellen of plan of wijzigingsbevoegdheid niet in strijd is met relevante wet- en regelgeving. Daartoe dient onder andere een onderzoek in het kader van de natuurwetgeving plaats te vinden.

In Bijlage 1 wordt het voor ecologie, flora en fauna relevante wettelijke kader geschetst. Een eerste natuuronderzoek bestaat meestal uit het uitvoeren van een ecologische quickscan. In deze quickscan wordt het effect van de werkzaamheden die voortvloeien uit het plan of de wijziging beoordeeld op (mogelijk) aanwezige beschermde soorten (Flora- en faunawet) en beschermde gebieden (Natuurbeschermingswet en/of EHS) binnen de invloedssfeer van het plangebied. Wanneer geen effecten worden verwacht kan het bestemmingsplan worden vastgesteld of gewijzigd.

3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving

De flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet (bijlage 1) kennen geen procedurele vereisten bij het opstellen van ruimtelijke plannen. In de toelichting van het bestemmingsplan dient te worden gemotiveerd dat het plan aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van de flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet. Het begrip ‘aanvaardbaar’ betekent dat bij de uitvoering van het plan een vrijstelling geldt of een ontheffing mogelijk is. Bij vaststelling van het (ontwerp-) bestemmingsplan dient de aanvaardbaarheidstoets aan de Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet dus uitgevoerd te zijn.

Wanneer geen effecten worden verwacht kan het bestemmingsplan worden vastgesteld of gewijzigd. Wanneer wel effecten kunnen worden verwacht wordt doorgaans aan de hand van kennis over de mogelijkheden tot het verkrijgen van een ontheffing ingeschat of de Flora- en faunawet wel of geen belemmering is voor het vaststellen of wijzigen van het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan wordt dan dus op basis van 1) de ecologische quickscan en 2) de verwachting dat een ontheffing wel mogelijk is vastgesteld.

Uit recente jurisprudentie¹ volgt echter dat de mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing feitelijk pas duidelijk wordt in een ontheffingsprocedure. Bij het vaststellen van een bestemmingsplan of het opnemen of doorvoeren van een wijzigingsbevoegdheid dient dus in principe altijd een nader onderzoek plaats te vinden. Een ecologische quickscan is alleen afdoende wanneer daaruit blijkt dat in het plangebied geen beschermde soorten voorkomen of dat deze beschermde soorten geen enkele hinder ondervinden van de activiteiten die voortvloeien uit de voorgenomen wijzigingen.

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) van het Ministerie van Economische zaken adviseert daarom de volgende werkwijze:

- laat, wanneer beschermde soorten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, altijd een nader onderzoek uitvoeren;

---

¹ Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State in uitspraken van; 29 december 2010, 27 april 2011 en 27 maart 2013.

- zijn beschermde soorten aanwezig en zijn er plannen om op de korte termijn activiteiten te ontplooiën, vraag dan een ontheffing aan, en stel het bestemmingsplan vast na het afgeven van de ontheffing;
- zijn beschermde soorten aanwezig en zijn de plannen nog niet concreet (bijvoorbeeld bij het opnemen van een wijzigingsbevoegdheid) beargumenteer in het bestemmingsplan dan goed dat het verkrijgen van een ontheffing in de lijn der verwachting ligt. Dit kan door het opnemen van mitigerende maatregelen in het bestemmingsplan en het verwijzen naar afgegeven ontheffingen in vergelijkbare situaties.

Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw van woningen) hoeft in het kader van het bestemmingsplan geen flora en faunaonderzoek uitgevoerd te worden. Wel dient voorafgaand aan de uitvoering van deze plannen nog een flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Bij nieuwe ontwikkelingen die worden opgenomen in het bestemmingsplan waarbij mogelijk beschermde soorten worden verwacht waarop een negatief effect kan optreden kan nader onderzoek noodzakelijk zijn. Het bestemmingsplan dient namelijk aan te tonen dat er geen negatieve effecten op beschermde soorten worden verwacht of, indien dit wel het geval is, dat er redelijkerwijs verwacht kan worden dat een ontheffing van de flora- en faunawet mogelijk is. Pas dan mag het bestemmingsplan worden vastgesteld. Indien er in de toekomst alsnog andere ontwikkelingen gepland worden, waarbij een bestemmingsplanwijziging of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient ook voor deze ontwikkeling opnieuw getoetst te worden aan natuurwetgeving. Mogelijk kan hieruit volgen dat nader onderzoek noodzakelijk is.

3.1.1 Relevantie voor dit bestemmingsplan

Voor het bestemmingsplan Blijdorpsepolder is alleen de Flora- en Faunawet relevant. Het dichtstbijgelegen Habitatrichtlijngebied (Natuurbeschermingswet) is de Oude Maas en deze ligt op ruim 7,5 kilometer van de begrenzing van het plangebied. Vanwege de grote afstand van het plangebied tot de Oude Maas zullen de in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen geen (significant) negatieve invloed op dit habitatrichtlijngebied hebben.

3.1.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om na te gaan in hoeverre nader onderzoek en/of een ontheffing in het kader van de flora- en faunawet noodzakelijk is bij nieuwe ontwikkelingen, zoals sloop en ingrijpende renovaties, maar ook bij wijzigingen in watergangen/partijen en het rooien van bomen en struiken. Dit dient voorafgaand aan de aanvang van de uitvoering te gebeuren en geldt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen, ongeacht of deze binnen het bestemmingsplan mogelijk zijn. Mogelijk worden n.a.v. de voorgenomen ontwikkeling eisen gesteld aan de uitvoering en geldt een compensatieplicht. Het is aan te bevelen hier in een vroeg stadium rekening mee te houden. De doorlooptijd van onderzoek in het kader van de flora- en faunawet kan namelijk in het ongunstigste geval oplopen tot 2 jaar.

Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling altijd de zorgplicht conform artikel 2 van de Flora- en Faunawet.

3.2 Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS)

Het meest nabij gelegen onderdeel van de provinciale ecologische hoofdstructuur is de Nieuwe Maas welke dwars door de stad loopt. De Nieuwe Maas is een ecologische hoofdstructuur van nationaal belang, o.a. trekvisser gebruiken de rivier om te migreren. Deze ligt op 500 meter van het bestemmingsplangebied. De coolhaven staat via de Kleine en Grote Parksluis en Parkhaven in verbinding met de Nieuwe Maas. Tussen het bestemmingsplangebied en de Nieuwe Maas is Het Park gelegen en een woon- en kantorengedebied (Lloydkwartier). Het bestemmingsplangebied zelf is voor een groot deel zeer hoogstedelijk, vooral het gebied rond het ziekenhuis. De nieuwe ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk moet maken hebben geen directe invloed op de Nieuwe Maas. Het is daarom erg onwaarschijnlijk dat deze ontwikkelingen invloed kunnen hebben op de functionaliteit van de (provinciale) ecologische hoofdstructuur.

3.3 De Rotterdamse Natuurkaart

Op 18 maart 2014 is door B&W de Rotterdamse Natuurkaart vastgesteld. In dit beleidsinstrument zijn de ambities van de gemeente Rotterdam op het gebied van de ecologie en natuur vastgelegd. Ingezet wordt op het verbinden van gebieden waar ecologische kwaliteit aanwezig is. In het kaartgedeelte van de Rotterdamse Natuurkaart is de ecologische structuur van de gemeente Rotterdam op hoofdlijnen weergegeven. De kaart geeft kerngebieden waar hoge ecologische waarden aanwezig zijn of verwacht kunnen worden en de reeds aanwezige verbindingzones tussen deze kerngebieden en de verbindingzones met de PEHS. De Rotterdamse Natuurkaart signaleert ook de knelpunten in de ecologische structuur.

3.4 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

In de Rotterdamse Natuurkaart is geen verbinding gemaakt met het Rotterdams duurzaamheidsbeleid ondanks de bijdrage die de stedelijke ecologie kan geven aan het beperken van een aantal risico's door klimaatverandering.

Het Rotterdams duurzaamheidsbeleid is vastgelegd in het Programma Duurzaam.

In **Programma Duurzaam** staan de volgende ambities:

- Elke ontwikkeling moet leiden tot een meer gezonde, groene, kindvriendelijk en schone leefomgeving;
- Elke ontwikkeling moet leiden tot waardecreatie en toekomstbestendigheid;
- Elke ontwikkeling moet leiden tot minimaal 50% CO₂-reductie en 100% climateproof in 2025.

Deze ambitie is in het Programma Duurzaam geconcretiseerd in 10 duurzaamheidsopgaven. Inzetten op vergroten van de biodiversiteit en ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan de volgende van deze duurzaamheidsopgaven:

- Bevorderen van duurzame gebiedsontwikkeling (duurzaamheidsopgave 10).
- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering door bijvoorbeeld de realisatie van groene daken om hittestress tegen te gaan (duurzaamheidsopgave 9).
- Groener maken van de stad (duurzaamheidsopgave 6).

4. Beschrijving natuurwaarden in het plangebied

4.1 Algemeen

Het bestemmingsplangebied "Oud-IJsselmonde" heeft enerzijds een wat meer dorps karakter, kijkend naar vooral de woonwijken, die grotendeels bestaan uit kleinschalige bebouwing. In de woonwijken gelegen tussen de snelweg en Oostdijk is het meeste groen aanwezig, vooral in vorm van (binnen)tuinen en bomensingels. De woonwijk ten noorden van de Oostdijk moet het stellen met veel minder groen. Het betreft hier relatief kleine huizen met beperkt tuinoppervlak. Ook is er weinig openbaar groen. Wel grenst de woonwijk direct aan de Nieuwe Maas. Rondom het IJsselmondeplein is ook groen aanwezig, maar dit betreft geïsoleerde stukken gelegen tussen wegen. Het betreft hier zowel bosplantsoen als grotere oppervlakten gazon.

Figuur 2: ecologisch potentiële verbindingen zoals vastgelegd in de Rotterdamse Natuurkaart.

Op de Natuurkaart, die per 18-03-2014 bestuurlijk is vastgesteld, zijn ecologische routes en kerngebieden weergegeven. Hierbij is nadrukkelijk gekeken naar verbindingen/kerngebieden waarbij de combinatie bomen en water aanwezig is. In figuur 2 zijn de verbindingen en kerngebieden weergegeven in en rond bestemmingplangebied. Hieruit is op te maken dat vooral in de directe omgeving grotere kerngebieden en verbindingen aanwezig zijn, zoals het meer parkachtig gebied ten zuiden van de Beverwaardseweg, Eiland van Brienoord en een lang lint zuidelijk van de snelweg. Binnen het plangebied zijn maar beperkte oppervlakten aan verbindingen aanwezig. Het betreft veelal snippertjes, waarbij vooral de groene omgeving van de

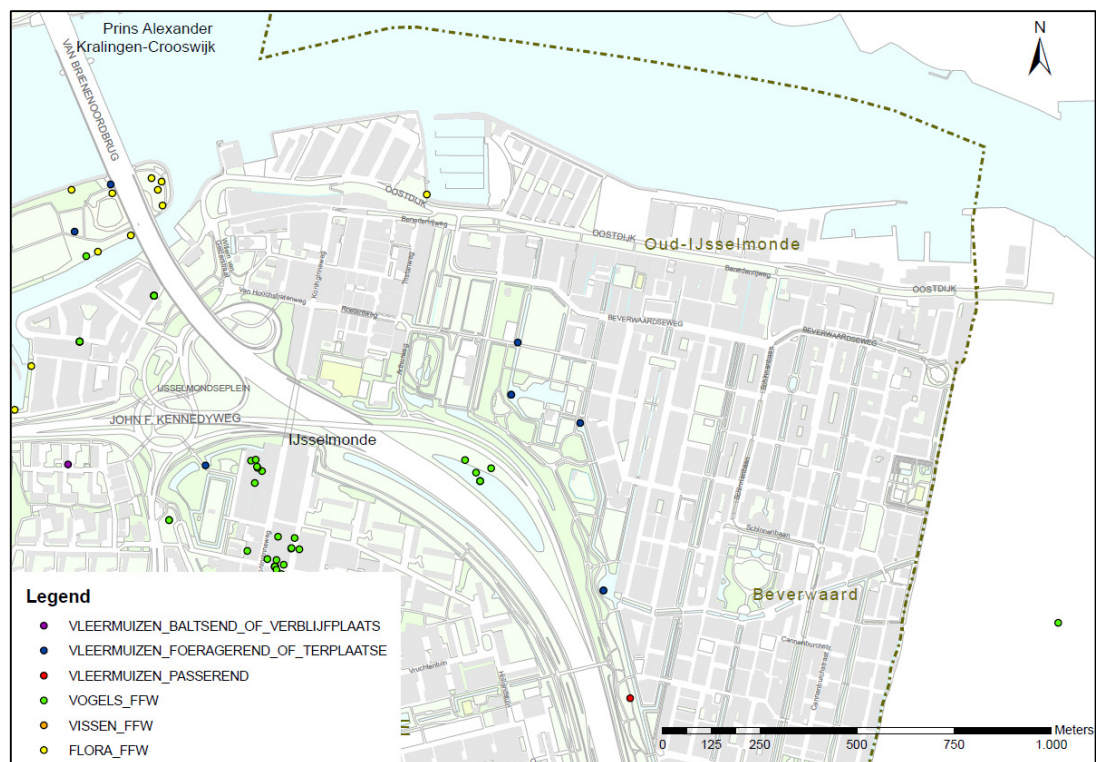
kerk opvalt. Veel van het aanwezige groen zal vooral functioneren als verblijfsgroen, zeker gezien de verder behoorlijk versteende omgeving om sommige plekken. Bij uitbreiding / bestemmen van nu nog vrij stenige locaties als woongebied zou dus aandacht moeten uitgaan naar het vergroten van de hoeveelheid groen.

4.2 Eerder onderzoek

Binnen en direct rond het bestemmingsplangebied is, voor zover bekend, in het verleden geen gericht onderzoek uitgevoerd in het kader van de flora- en faunawet.

4.3 Natuurdatabase Rotterdam

Voor een verdere indicatie van natuurwaarden is gebruik gemaakt van de Rotterdamse database Natuur update 2014. Hierin zijn alle waarnemingen flora en fauna opgenomen binnen gemeente Rotterdam van de afgelopen jaren (2007-2013). Het ontbreken van waarnemingen kan betekenen dat een soort ter plaatse niet voorkomt maar het kan ook betekenen dat er op die plaats nog geen onderzoek is gedaan. In figuur 3 zijn de, in de database opgenomen, waarnemingen van beschermde soorten weergegeven.

Figuur 3 waarnemingen van beschermde soorten in de natuurdatabase in en rond het bestemmingsplangebied

Wat direct opvalt is dat binnen het bestemmingsplangebied slechts 1 enkele waarneming is gedaan van een strikt beschermde soort. Het betreft hier een beschermde plantensoort. Het gebrek aan waarnemingen is te verklaren doordat hier nooit echt gericht onderzoek heeft plaatsgevonden. Bij de grotere groengebieden zijn wel meer waarnemingen gedaan, maar deze worden dan ook meegenomen binnen de opdracht van Stadsbeheer. Woonwijken e.d. worden

echter niet onderzocht, terwijl hier zeker wel beschermde soorten zijn te verwachten. Zeker in de woonwijken gelegen tussen de snelweg en Oostdijk, gezien de relatief grotere tuinen met veel groenoppervlak. Naast beschermde soorten zijn er zeer beperkt nog waarnemingen gedaan van rode lijst soorten. Deze kennen geen wettelijke bescherming, maar worden gezien als zeldzaam of bedreigd. Ook hier gaat het vooral om plantensoorten en insecten, zoals Aardaker (flora) en Argusvlinder. Rode lijst soorten zijn vaak indicatief voor hoge natuurwaarden.

4.3.1 Vogels

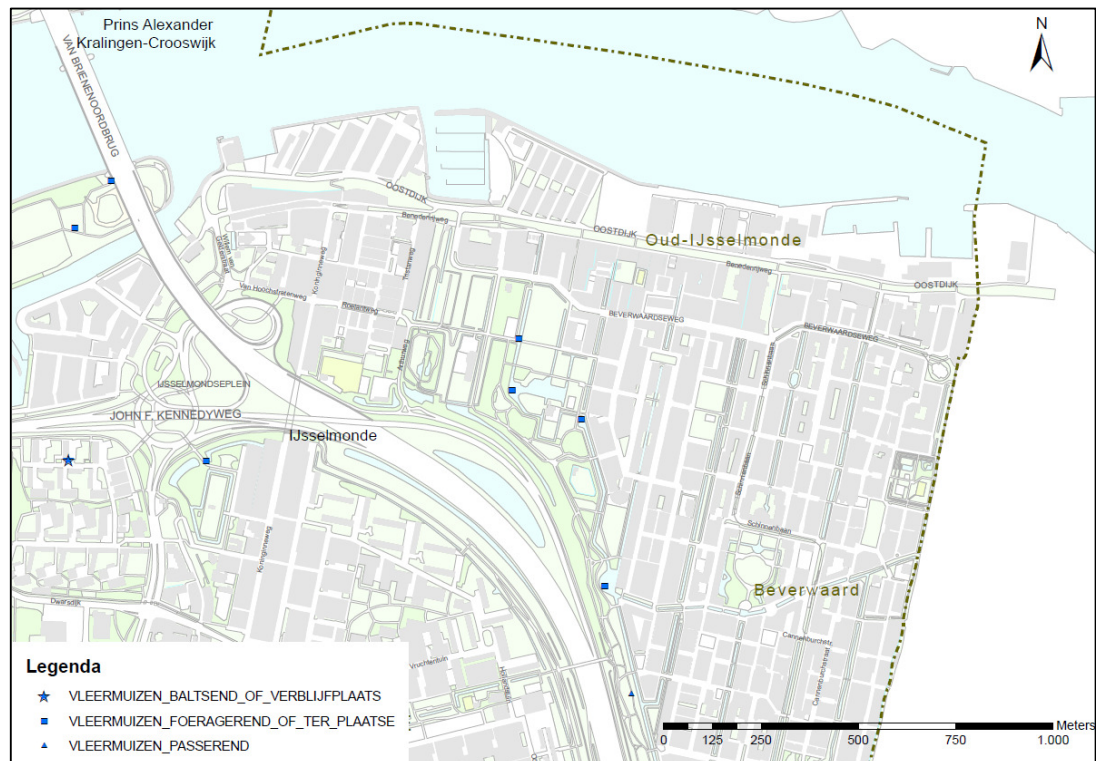
Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van jaarrond beschermde vogelsoorten gedaan. Net buiten de begrenzing zijn wel waarnemingen gedaan van buizerd (figuur 4). Aan de overzijde van de snelweg in de daar gelegen woonwijken zijn veel waarnemingen gedaan van huismus en enkele van gierzwaluw. Binnen het plangebied lijkt vooral de woonwijk gelegen tussen Oostdijk en de snelweg ook geschikt voor huismus door aanwezigheid van geschikte bebouwing i.c.m. tuinen. Naast huismus is ook zeker gierzwaluw hier niet uit te sluiten bij vooral bebouwing met pannendaken. Effecten op beide soorten zijn echter alleen aan de orde indien er bebouwing gesloopt zou gaan worden. Er zou dan voorafgaand mogelijk nader onderzoek naar aanwezigheid van huismus en gierzwaluw moeten worden uitgevoerd. Bij nieuwbouw, op nu nog onbebouwde locaties, biedt de realisatie van woningen juist kansen voor deze soorten.

Figuur 4: waarnemingen vogels met een jaarrond beschermde verblijfplaats

4.3.2 Vleermuizen

Zoals in figuur 5 is te zien zijn er geen waarnemingen gedaan binnen het plangebied van vleermuizen. Dit wil echter niet zeggen dat ze er niet zitten. Er is zeer waarschijnlijk nooit gericht onderzoek gedaan naar aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied. Kijkend naar de woonwijken, het soort bebouwing en de hoeveelheid groen is het zeker aannemelijk dat er vleermuizen binnen het plangebied aanwezig zijn. In woningen in de woonwijk gelegen tussen de snelweg en Oostdijk zijn ook verblijfplaatsen niet uit te sluiten. De bebouwing is geschikt en er is tevens veel fourageergelegenheid beschikbaar in de vorm van tuinen en bomenlanen. Ook de tuin achter de kerk, met een waterelement is zeer geschikt als potentieel foerageergebied. Net als bij jaarrond beschermde vogels (gierzwaluw, huismus) geldt voor vleermuizen ook dat effecten vooral te verwachten zijn indien er sprake is van sloop van bestaand bebouwing. Er zou dan nader onderzoek moeten worden uitgevoerd naar aanwezigheid van vleermuizen. Bij nieuwbouw op nu nog onbebouwde locaties zijn er juist kansen om bebouwing geschikt te maken voor vleermuizen.

figuur 5: waarnemingen vleermuizen

4.3.3 Planten

Er is slecht 1 waarneming bekend binnen het plangebied van beschermde flora. Het betreft een groeiplaats van de Spindotterbloem (figuur 6, volgende bladzijde). Deze bevindt zich in de zuidwestelijke punt van de jachthaven. Het is een uitgesproken soort van zoetwatergetijdengebied. Grotere groeiplaatsen in Rotterdam komen o.a. voor bij het Eiland van Brienoord, maar op diverse andere locaties worden geregeld kleine groeiplaatsen ontdekt.

Verspreiding vindt plaats via het water, waardoor het niet verassend is dat hier een groeiplaats aanwezig is, op korte afstand van Eiland van Brieneoord (waarvandaan de soort waarschijnlijk afkomstig is). Andere beschermde soorten die hier mogelijk zouden kunnen worden verwacht komen vooral uit de groep muurflora. Het gaat dan o.a. om tongvaren. Waarnemingen van muurflora binnen het plangebied zijn echter niet bekend. Voor de Spindotterbloem geldt dat deze soort een aandachtspunt is in geval van renovatie/werk aan glooiingen e.d. In het bestemmingsplan zijn echter geen werkzaamheden aan glooiingen voorzien. Ook voor de jachthaven zijn geen plannen bekend.

figuur 6: beschermde flora in en rond plangebied

4.3.4 Kleine, grondgebonden zoogdieren

Strikt beschermde grondgebonden zoogdieren komen in het stedelijk gebied van Rotterdam niet voor. Meer algemeen beschermde, grondgebonden zoogdiersoorten zijn wel te verwachten, zeker op plekken waar groen aanwezig is. Het gaat dan om o.a. soorten als mol, egel en huisspitsmuis. Geschikte plekken zullen dan vooral de (binnen)tuinen zijn in de woonwijken, maar ook groengebieden tussen en langs de snelweg. Voor algemeen beschermde, grondgebonden zoogdiersoorten (tabel 1) geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel dient altijd de zorgplicht te worden nageleefd.

4.3.5 Vissen

Er zijn geen waarnemingen van strikt beschermde vissoorten bekend uit de database in het plangebied. Te denken valt aan kleine modderkruiper en bittervoorn. Beide soorten duiken nog regelmatig bij visbemonsteringen van singels en watergangen in het stedelijk gebied van

Rotterdam. Het enige waterelement (uitgezonderd de rivier en haven) van enige betekenis zou het water gelegen in de zuidoostelijke punt van het plangebied. Het is niet geheel duidelijk of deze in verbinding staat met andere waterelementen buiten het plangebied (bijvoorbeeld middels een duiker). Indien dit het geval is zouden in potentie bovengenoemde soorten aanwezig kunnen zijn. Achter de kerk is ook nog een waterelement gelegen, maar dit is feitelijk meer een vijver. Deze ligt geïsoleerd van andere waterelementen. Dit wil niet zeggen dat er geen vis in zou kunnen voorkomen, maar aanwezigheid van beschermde vissoorten is wel onwaarschijnlijk. Uiteraard kunnen in de jachthaven en het oudere havenbekken ten noorden van Oostdijk ook vissen aanwezig zijn. Voor vissen in algemene zin geldt altijd de zorgplicht. Bij werkzaamheden aan watergangen en waterelementen waar men vis verwacht, dient gewerkt te worden conform de gedragscode van de Unie van Waterschappen.

4.3.6 Reptielen en amfibieën

Strikt beschermde reptielen en amfibieën (zoals rugstreeppad en zandhagedis) kunnen op voorhand worden uitgesloten in het bestemmingplangebied. Het gebied is volstrekt ongeschikt. Meer algemeen beschermde amfibieën, zoals gewone pad en bruine kikker, zijn mogelijk wel te verwachten, vooral bij de in de vorige paragraaf genoemde waterelementen. Hier vinden echter geen ontwikkelingen plaats. Overigens geldt voor algemeen beschermde amfibieën (tabel 1 soorten) een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel dient altijd de zorgplicht te worden nageleefd.

4.3.7 Overige soortgroepen

Van overige soortgroepen zijn binnen Rotterdam geen waarnemingen bekend van soorten die strikt beschermd zijn onder de Flora- en faunawet. Wel zijn er waarnemingen bekend van 'aandachtssoorten'. Dit zijn soorten die vermeld staan op de rode lijst, omdat ze bedreigd worden in het voortbestaan en zeldzaam zijn. Het gaat dan om de soortgroep dagvlinders. Verder staan er diverse vaatplanten op de rode lijst, die zijn aangetroffen in het plangebied. De rode lijst heeft echter geen juridische status. Binnen het bestemmingsplangebied zijn geen waarnemingen bekend van libellen en rode lijst broedvogels. Wel zijn er 1 vlindersoort (Argusvlinder) en vaatplanten aangetroffen (o.a. Aardaker), waarvan er eentje ook al onder de Flora- en faunawet is beschermd (Aardaker). De Aardaker staat echter op tabel 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen.

4.4 Zorgplicht

Naast een aantal strikt beschermde soorten zijn ook meer algemene soorten te verwachten, zoals kleine zoogdieren (egel, mol) en algemene amfibieën (Gewone pad, Bruine kikker). Hiervoor geldt de Zorgplicht conform artikel 2 van de Flora- en Faunawet.

4.5 Ecologische verbindingen

4.5.1 Verbindingen binnen het plangebied

In de Natuurkaart is het groengebied achter de kerk aangemerkt als een kerngebied (figuur 7). Dit is vanwege de combinatie water en groenelementen, waardoor het geschikt is als foerageergebied voor o.a. vleermuizen. Hetzelfde geldt voor het groengebied op het talud van de

snelweg, gelegen binnen de begrenzing van het plangebied (figuur 8). Het betreft hier een relatief dichte bosopstand, geschikt voor broedvogels en vleermuizen. Onderstaande foto's tonen de locaties. In het bestemmingsplan zijn geen ontwikkelingen opgenomen die op deze gebieden een effect zouden kunnen hebben.

Figuur 7 en 8: resp. groengebied achter de kerk en bij talud snelweg

4.5.2 Aansluiting op PEHS en andere ecologische verbindingzones/gebieden (natuurkaart)

De Nieuwe Maas (figuur 9) is onderdeel van de nationale ecologische hoofdstructuur. Een gedeelte hiervan valt binnen het bestemmingsplangebied. De jachthaven (figuur 10) en het meer westelijk gelegen oude havenbekken staan in directe verbinding met de rivier. De ontwikkelingen in het bestemmingsplan hebben verder geen invloed op deze verbinding.

Figuur 9 en 10: resp. zicht op Nieuwe Maas/Eiland van Brienoord en de jachthaven

5. Gevolgen voor flora- en fauna

5.1 Analyse aanvaardbaarheid

5.1.1 Pastorie

De pastorie die ten zuiden van de kerk aanwezig was is reeds gesloopt, het terrein is thans braakliggend. Er zal op deze locatie opnieuw een pastorie worden gerealiseerd. Met het oog op Flora- en faunawet zijn hier geen negatieve effecten te verwachten, immers wordt er alleen nieuwbouw gerealiseerd op nu braakliggend terrein.

5.1.2 De bebouwing ten oosten van het Kerkplein

De bebouwing ten oosten van het Kerkplein zal conform de huidige situatie worden bestemd. Het kantoor en de horeca ten noorden van het Kerkplein heeft in het geldende bestemmingsplan een bedrijfsbestemming en krijgt mogelijk een gemengde bestemming. Uitgaande dat er geen sprake is van sloop, maar alleen omvorming van gebouwen t.b.v. geschikt maken voor andere bestemmingen zijn geen effecten te verwachten op Flora- en faunawet.

5.1.3 Ruimere bestemmingen

Het betreft hier vooral de realisatie van nieuwbouw op bovengenoemde plekken en panden aan de Bovenstraat (die nu geen woning zijn). Het omvormen naar een nieuwe bestemming zal naar verwachting geen effecten hebben op beschermde soorten.

5.1.4 Waterside 2

De locatie Waterside II is thans een braakliggend terrein waarvoor in het geldende bestemmingsplan een uit te werken bestemming naar o.a. woningen is opgenomen. Effecten in het kader van de Flora- en faunawet worden niet verwacht.

5.1.5 Oud IJsselmondse Hoofd

Voorgenomen wordt de woning en de tuin conform de huidige situatie te bestemmen en de bestemming verblijfsgebied te handhaven. In dit geval zijn geen effecten te verwachten op beschermde soorten.

5.1.6 Overige ontwikkelingen

Ook in de delen van het bestemmingsplangebied waar sprake is van een conserverende situatie kunnen ruimtelijke activiteiten plaats vinden. De term 'conserverend' heeft betrekking op de bestemming. De sloop van gebouwen om vervolgens nieuwbouw te realiseren of renovatie kan echter wel degelijk leiden tot effecten op beschermde natuurwaarden. De gevolgen voor de aanwezige flora en fauna van werkzaamheden die binnen bestaande bestemmingen plaats gaan vinden (sloop, renovatie, herinrichting) dienen voorafgaand aan de uitvoering van die werkzaamheden onderzocht te worden. Zodra plannen meer concreet zijn zullen deze getoetst moeten worden aan de Flora- en faunawet.

6. Kansen door de ontwikkelingen

Bij nieuwbouw met platte daken kunnen groene daken toe worden gepast. Bij voorkeur wordt gekozen voor een soortenrijke beplanting. Soortenrijke groene daken dragen bij aan een gezonde stedelijke bijenstand en vergroten de soortenrijkdom in de wijk. Bij nieuwbouw met schuine daken, bijvoorbeeld een pannendak, zijn er mogelijkheden deze geschikt te maken voor o.a. huismus en gierzwaluw.

Sinds de recente aanpassing van het bouwbesluit is het mogelijk hoger gelegen open stootvoegen een breedte te geven van groter dan 1 centimeter (Bouwbesluit 2012 artikel 3.69 lid 2). Bij een breedte tussen anderhalf en 2 centimeter wordt de er achter gelegen spouwruimte geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Door bij nieuwbouw hoger gelegen ventilatievoegen deze breedte te geven neemt het aantal voor vleermuizen geschikte verblijfplaatsen in het bestemmingsplangebied toe. Geadviseerd wordt deze bredere stootvoegen toe te passen.

Bij werkzaamheden aan de wateren in het plangebied kan gekozen worden voor het (plaatselijk) toepassen van natuurvriendelijke oevers of onderwater vooroevers. Behalve gunstig voor de waterkwaliteit leveren natuurvriendelijke oevers een positieve bijdrage aan de biologische diversiteit. Indien er nieuw groen wordt aangebracht wordt aangeraden inheemse soorten te gebruiken. Ook de aanplant van hagen kan versterkend werken, vooral voor soorten als huismus.

6.1 Duurzaamheid

Aan de duurzaamheidsopgaven uit Programma Duurzaam kan vanuit ecologie op de volgende manier een bijdrage worden geleverd:

- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering (duurzaamheidsopgave 9). Bij een grotere binnenstedelijke biodiversiteit neemt de kans op plagen of ziekten door de verandering van het klimaat af omdat het ecologisch systeem dan beter gebufferd is tegen schommelingen. Goede ecologische verbindingen zijn daarom van belang zodat soorten bij klimaatverandering kunnen migreren naar andere plekken in de stad. Bij het ontbreken van ecologische verbindingen kunnen soorten uit het stedelijke ecosysteem verdwijnen omdat ze geen nieuwe biotoop kunnen bereiken.
- Vergroting van het draagvlak voor duurzaamheid en verankering van duurzaamheid in onderwijs en onderzoek (duurzaamheidsopgave 8). De aanwezige volkstuinten in het plangebied bieden de mogelijkheid de bestaande aanwezige ecologische waarden en biodiversiteit te versterken en dit ook voor een breed publiek goed zichtbaar te maken. Daarnaast zou de aanwezige dierentuin een educatief programma kunnen opzetten over de aangrenzende stadsnatuur.
- Groener maken van de stad (duurzaamheidsopgave 6). Door, waar mogelijk, te kiezen voor de toepassing van de bovengenoemde groene daken en gevelgroen met soortenrijke samenstellingen kan zowel een bijdrage geleverd worden aan de vergroening van de stad als aan de biodiversiteit in de stad. De al genoemde mogelijkheid van de aanleg van natuurvriendelijke oevers kan ook een bijdrage leveren aan de groenopgave.

7. Conclusies en aanbevelingen

- Het bestemmingsplangebied is in het verleden vrijwel nooit gericht onderzocht in het kader van de flora- en faunawet;
- De volgende strikt beschermde soort is in het plangebied waargenomen: “Spindotterbloem”;
- Strikt beschermde soorten die mogelijk verwacht kunnen worden zijn: huismus, gierzwaluw, vleermuizen;
- Aangezien er vooral sprake is van een conserverend bestemmingsplan met minimale ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten verwacht;
- **Het bestemmingsplan, met inbegrip van bovenstaande, ‘aanvaardbaar’ vanuit het oogpunt van de Flora- en Faunawet;**
- Ontwikkelingen die binnen bestaande bestemmingen plaats vinden moeten op projectniveau getoetst worden aan de relevante natuurwetgeving;
- In het plangebied liggen volgens de Rotterdamse Natuurkaart een aantal kerngebied die van ecologisch belang zijn. De ontwikkelingen hebben daar geen invloed op, deze groengebieden blijven gehandhaafd;
- Geadviseerd wordt bij werkzaamheden in of nabij de door het bestemmingsplangebied lopende ecologische verbindingzones en kerngebieden de werkzaamheden zodanig uit te voeren dat de verbindingzones en kerngebieden worden versterkt. (Duurzaamheidsopgave: Voorbereiden op de gevolgen van de klimaatsverandering);
- Geadviseerd wordt bij nieuwbouw met platte daken soortenrijke groene daken toe te passen (Duurzaamheidsopgave: Groener maken van de stad en voorbereiden op klimaatverandering);
- Geadviseerd wordt bij nieuwbouw deze geschikt te maken voor medebewoning door strikt beschermde soorten als vleermuizen, huismus en gierzwaluw (te denken valt aan toepassen open stootvoegen, nestkasten, nestdakpannen etc.);
- Geadviseerd wordt de hoeveelheid vlakgazon te verminderen en over te gaan op meer extensief beheer, dit ten behoeve van o.a. insecten als vlinders en bijen.

Literatuurlijst

Literatuur:

- 1) *Leeuw van Weenen, M de., Startnotitie Bestemmingsplan Oud-IJsselmonde, Gemeente Rotterdam, Rotterdam, juni 2014;*
- 2) *Adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur; Advies ecologische routes. Rotterdam, juli 2012.*
- 3) *Programma Duurzaam 2010-2014, Investeren in Duurzame groei.*
- 4) *Toelichting Natuurkaart Rotterdam, Vastgesteld in het college van B&W op 18 maart 2014, Stadsontwikkeling en Stadsbeheer, Rotterdam, maart 2014.*

Internetsites:

www.minlnv.nl

www.gis.rotterdam.nl/gisweb2

<http://wetten.overheid.nl/>

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx>

Bijlage 1: wetgevende kaders

Natuurbeschermingswet

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora- en fauna kunnen op basis van Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober van kracht is geworden. Hierin zijn ook de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten opgenomen. Van initiatieven in de omgeving van deze gebieden dient te worden vastgesteld in hoeverre er externe werking kan optreden met mogelijk significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelen. Het betreft hier de kwaliteit van de natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten. Hieronder vallen ook activiteiten die versturende effecten kunnen hebben op soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Een passende beoordeling is verplicht indien er door de ontwikkelingen niet op voorhand kan worden uitgesloten dat er significante effecten kunnen optreden. Aangezien een passende beoordeling een flinke verdiepingsslag inhoudt (met kwantitatieve berekeningen) moet zo vroeg mogelijk aangetoond worden dat er geen sprake is van significante effecten. De noodzaak tot een passende beoordeling vervalt dan.

Flora- en Faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten is sinds 1 april 2002 in de Flora- en Faunawet geregeld. Het doel van deze wet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. In Nederland komen ongeveer 35.000 planten- en diersoorten voor. Daarvan zijn er ongeveer 1.300 wettelijk beschermd onder de flora- en faunawet, variërend van zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en vissen tot flora, insecten en schaaldieren. De flora- en faunawet kent zowel verbodsbepalingen als een zorgplicht. Voor verschillende categorieën soorten en verschillende activiteiten zijn vrijstellingen of ontheffingen van deze verbodsbepalingen mogelijk. De beschermde soorten zijn onderverdeeld in de volgende vier groepen: algemeen (tabel 1), overige (tabel 2), strikt beschermd (tabel 3) en vogels.

1. algemene beschermde soorten: hiervoor geldt ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een vrijstelling mits de gunstige staat van instandhouding niet wordt aangetast;
2. strikt beschermde soorten: voor soorten die minder algemeen zijn geldt een strikter beschermingsregime. Vrijstelling is mogelijk indien op basis van een goed gekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing wordt alleen verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige instandhouding van de soort;
3. zeer strikt beschermde soorten: voor zeldzame, (zeer) bedreigde soorten die ook in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen bij opzettelijke verstoring. Voor bestendig beheer en gebruik geldt wel een vrijstelling voor een aantal verbodsbepalingen mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Dit is uitsluitend van toepassing op soorten die niet vermeld zijn op de habitatrichtlijn. Indien niet volgens een gedragscode kan worden gewerkt en/of er sprake is van soorten van de habitatrichtlijn dient altijd een ontheffing te worden aangevraagd. Een zware toets, waarin nauwkeurig de verwachte effecten en maatregelen worden beschreven is vereist om de ontheffing te verkrijgen. Indien

mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen);

4. vogels: vogels worden veelal binnen de flora- en faunawet als aparte groep beschouwd. Dit aangezien alle inheemse vogels op het grondgebied van de EU beschermd zijn. In de praktijk betreft het vooral de bescherming van actieve nesten van vogels, die gedurende de broedperiode (globaal van maart t/m juli) niet mogen worden vernield, verstoord of verwijderd. Voor sommige vogelsoorten geldt dat nesten ook buiten het broedseizoen beschermd zijn. Hieronder vallen roofvogels, die jaarrond gebruik maken van hun nesten. Hetzelfde geldt voor nesten van vogels als de gierzwaluw en huismus die elk jaar naar hetzelfde nest terugkeren om te broeden. Overigens zijn niet alle jaarrond beschermde vogels even strikt beschermd. In de gewijzigde lijst (augustus 2009) van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit wordt onderscheid gemaakt in categorie één t/m vijf. De laatste categorie (vijf) is bedoeld voor soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding momenteel niet kritisch is, maar die wel aandacht behoeven indien er ontwikkelingen plaatsvinden waarbij grote delen van het leefgebied verdwijnen. Indien bij een ruimtelijke ontwikkeling een jaarrond beschermde vogel in het geding is (bv. een gierzwaluw of sperwer) moet gewerkt worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Wanneer dit niet mogelijk is moet een mitigatieplan worden opgesteld en voorgelegd aan het bevoegde Ministerie. Indien mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen).

Zorgplicht

Naast verbodsbepalingen geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Artikel 2 van de Flora- en Faunawet formuleert de algemene zorgplicht als volgt:

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;
- Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover dat in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
- De zorgplicht is altijd, voor iedereen en in alle gevallen van toepassing.